

A NÉMET KONZERVATIVIZMUS LAPJA

CATO, 2019/3. szám

Köztudott, hogy Nyugat-Európa számos országához hasonlóan a németországi nyomtatott és elektronikus sajtóra is az erőteljes balliberális fölény jellemző. Olyannyira így van ez, hogy az alaposabban tájékozódni kívánó német olvasó csak nehezen tud szert tenni olyan ismeretekre, amelyek az olykor nyomasztó baloldali véleménydiktatúrának nem rendelődnek alá. A kevés kivétel közé tartozik egy mind küllemében, mind pedig tartalmában rendkívül igényes, konzervatív szellemiségű folyóirat, a CATO.

A kéthavonta megjelenő CATO első száma 2017 szeptemberében látott napvilágot. A folyóirat címe egy római politikusra, az ifjabbik Marcus Porcius Catóra utal, aki a Kr. e. 1. században feddhetetlen erkölcsi magatartással szállt szembe az egyeduralom minden formájával, s aki Julius Caesar hatalomra jutása után önkézzel vetett véget életének. A folyóirat címválasztását mindennél jobban magyarítja az első szám címlapja, egy kollázs, amely Angela Merkelt – diktátorként – a cézári hatalom képeivel ábrázolja. A folyóirat címe azonban kiegészül a továbbiakban. Az alcímében az orgánum az „új tárgyiasság magazinjaként” határozza meg önmagát. Az „új tárgyiasság” (*Neue Sachlichkeit*) elnevezés egyrészt egy korábbi művészeti stílusirányzatra utal, amely Németországban alakult ki az 1920-as évek elején – ennek egyik első jelentős alkotója Ernst Jünger híres háborús regénye, az *Acélzivatárban* –, és a művészi ábrázolás szenvtelenségének, távolságtartásának hangsúlyozásával erős ellensúlyát képezte a korábbi expresszionizmusnak. Másrészt viszont a szerencsés címválasztásban az is bennefoglaltatik, hogy a CATO ragaszkodni kíván a tényekhez, az objektivitáshoz, a hitelességhez, ezeket ugyanis a politikai korrektség által vezérelt balliberális média gyakran elsinkóztatja. A CATO-ra rovatoknak tematikája széleskörű; történeti, társadalmi, po-

litikai természetű írások éppúgy helyet kapnak benne, mint a tudományos ismeretterjesztés, a művészeti elemzések, az esszék vagy éppen egy-egy portré.

Bemutatás céljából a legutóbbi, a 2019/3. számot választottuk. Nem véletlenül. A címlapon Orbán Vik-

tor fényképe szerepel, alatta a találó felirat: „Asterix Orbánt választaná”. Asterix, mint ismeretes, egy népszerű francia képregénysorozat címszereplője, akinek kalandjai nagyjából az ókorban játszódnak. Ő az a kissé marcona, de kedves, szeretnivaló figura, aki mindennél többre tartja a szabadságot, és harcostársaival együtt ellenáll annak, hogy a birodalomépítő Julius Caesar meghódítsa otthonukat, egy apró normandiai falut. A politikai áthallás több mint nyilvánvaló: azt sugallja, hogy a magyar miniszterelnök korunkban hasonló szabadságharcot vív a Brüsszeltől kiinduló birodalomépítéssel szembe fordulva, s ezzel a népszerű képregényhős, Caesar hajdani ellenfele is könnyen azonosulhat.

De más magyar közéleti szereplők is helyet kapnak a lapban. A szerkesztőségi vezércikket ezúttal is Andreas Lombard, a CATO főszerkesztője jegyzi, aki először Szíjjártó Péter külügyminisztert említi annak okán, hogy hatásos érvekkel utasította vissza a neves újságíró, Stephen Sackur hiányos ismeretekről tanúskodó állításait a BBC *Hardtalk* című műsorában.

Majd pedig Földi László biztonságpolitikai szakértőt idézi, aki szerint az illegális bevándorlókkal nemcsak iszlám terroristák, hanem hivatásos muszlim katonák is nagy számban áramlanak be Európába. S felteszi a kérdést: „Hát olyan nehéz megérteni, hogy az a szellem, amelynek nevében a magyarok 2015-ben megépítették a határkerítést, ugyanaz, amelynek alapján 1989-ben megnyitották a vasfüggönyt Ausztria felé: vagyis a szabadság szelleme?” A jelenkori Európa fő kihívását Lombard abban látja, hogy a demokrácia fokozatosan et-

hokráciává, mentalitásdiktatúrává alakul át: „Európa az ethokrácia, a mentalitásdiktatúra küszöbén áll. Az európai *démoszt* »az európai értékek és normák« nevében tartják sakkban.” A kiutat meglátása szerint az jelenti, hogy az európai nemzetek nem hagyják magukat, és visszatérnek a bázisdemokrácia alapelveihez.

De a magyar vonatkozások ezzel még nem érnek véget; a *CATO* közli Lee Walter Congdon hosszabb tanulmányát is (*Orbán ungarischer Aufstand*). A szerző az utóbbi évtizedek magyar történelme mellett felvázol egy részletes politikai pályaképet a miniszterelnökről. Elemzése utolsó mondatait idézem: „Orbán, mivel ő maga is külföldi megszállás és ideológiai zsarnokság alatt élt, szilárdan eltökélt abban, hogy szembeszáll az EU arra irányuló erősödő erőfeszítéseivel, hogy megszüntessék országának nemzeti azonosságát, és egy utópikus ideológiát kényszerítsenek rá. Ily módon akarja Orbán megakadályozni, hogy a magyar nemzeti történelem, amelyet már eddig is tragikus események hosszú sora formált, még továbbiak tornyosuljanak.” Congdon írása Orbán Viktorról hangsúlyozottan tárgyilagos; s főként azért értékes, mert a német olvasó végre előítéletektől és férdítésekől mentes, korrekt képet alkothat magának a magyar miniszterelnök személyiségéről és politikai krédójáról.

Figyelemre méltó elemzést tett közzé a lapban Todd Huizinga, a Center for Transatlantic Renewal elnöke is. Ő abból az alaptételből indul ki, hogy az egészséges demokrácia elengedhetetlen előfeltétele a bal- és jobboldal, a formaadó progresszió és a mérsékelt konzervativizmus együttes, egymás melletti létezése. Az utóbbi bő évtized európai története ezt az egyensúlyt robbantotta fel; a magát progresszívnek nevező baloldal minden téren háttérbe szorította, elfojtotta a konzervatív valóságfelfogást, minek következtében a politikai spektrum legnagyobb részét a baloldaltól a baloldali radikalizmusig húzódozó mező töltötte ki, s még a jobboldali pártok egy része is felé gravitál. E kóros torzulás okai közül Huizinga kettőt említ: az egyik a keresztény hit lassú eltűnése, a másik a szupranacionalizmus utópiájának elterjedése: „Az Európai Unióba vetett hit erőtlenítése, hogy ez képes biztosítani a kontinens békéjét, azaz az álommal jár együtt, hogy az eljövendő világba ke valamilyen globális kormányzás által valósul meg; ebben fejeződik ki az erőtlenül progresszív világnézet.”

Ilyen körülmények között üdvözlendőnek és a „féloldalas” demokrácia helyrebillentésében fontos tényezőnek látja a konzervatív jobboldal megerősödését szerke Európában. Még akkor is, ha ez az újjáéledés nem egyszer diffúz, olykor kaotikus formákban nyilvánul meg. A döntő momentum az, hogy itt nem a szélsőjobboldal térnyeréséről van szó, hanem arról, hogy a mérsékelt konzervativizmus újból elfoglalja az őt megillető helyet az európai politikai térképen. A megerősödés eszközeit pedig az alábbi tényezőkben látja: 1) a konzervativizmus nem hagyja magát megfélemlíteni a balliberális propagandától, amelynek két fő szócsövét a médiák és az egyetemek képezik; 2) elhatárolódik a valódi szélsőjobboldaltól és 3) leleplezi a Nyugat-ellenes progresszió (például az ún. antifa) destruktív jellegét.

David Engels neves belga ókortörténész, aki immár a poznańi Instytut Zachodni (Nyugati Intézet) kutatóprofesszora is egyben, több írást is közölt. Az egyik címe: „*Régi*” és „*új*” értékek. A szerző amellett érvel, hogy helyes egyensúly kialakítására van szükség e vonatkozásban is. Ha ugyanis azt a haladáspárti felfogást tesszük magunkévá, amelynek Condorcet-től kezdve Fukuyamáig sokan hódoltak, hogy tudniillik a történelem menete egy végpont felé halad lineárisan és feltartóztathatatlanul, akkor ez az alábbi torz végkifejlethez vezet: „az ún. hagyományos értékeket, mint amilyen a hit, a hazaszeretet vagy a klasszikus család, úgy szemlélik, mint pusztá előfokait a racionalizmus, relativizmus és individualizmus új értékeinek, melyeknek a tulajdonképpeni európai, sőt egyetemes értékek alapzataként kell érvényesülniük, ebbe az irányba kell »elvezetni« minden más népet és kultúrát”. Így jön létre egy sajátos értékimperializmus, amely – a korábbi gyarmati imperializmus egyenes folyományaként – nemcsak „kifelé” irányul, vagyis más népek, kultúrák felé, hanem „befelé”, Közép- és Kelet-Európa irányába is, ahol a demokráciák a Nyugat számára még „nem elég érettek”. E ponton hangsúlyozza: „Ebben mutatkozik meg ama tendencia argumentatív határa, amely a hagyományos értékeket a legjobb esetben elavult, a legrosszabban pedig protofasiszta értékeként minősíti le: Lengyelországban, Magyarországon, Szlovákiában és Csehországban bizonyosan nem a hit, a család vagy a hazafiság volt az, ami elnyomáshoz, imperializmushoz és népirtáshoz vezetett, mint ahogy Franciaországban, Nagy-Britanniában és Németországban tudvalévő módon ez volt a helyzet. Sokkal inkább a saját nemzetállam hiánya volt az, ami ezeket a népeket évszázadokon át szomszédai áldozatává tette; és saját kultúrájuk szeretete volt az, ami őket történelmi szereplőkként életben hagyta.” Egy másik írásában (*Varsói levél*) pedig a tömeges bevándorlás veszélyeire hívja fel a figyelmet, ami miatt ő is arra kényszerült, hogy új hazát keressen maga és családja számára itt, Közép-Európában.

A többi színvonalas írás közül kiemelhető a neves kanadai pszichológus, Jordan B. Peterson esszéje, amelyben a házasság előnyeit hangsúlyozza. Vagy fontos az az érzékeny hangú bírálat, melyben egy vezető német konzervatív gondolkodó, Karlheinz Weißmann részesíti a Harvard Egyetem sztarpszichológusát, Steven Pinkert, aki legújabb könyvében (*Enlightenment Now*, 2018) az életszínvonalat teszi legfőbb mércévé, s azt emeli ki, hogy – Weissmann megfogalmazásában – „létezésünk összehasonlíthatatlanul kényelmesebben megformált, mint elődeinké”. De hivatkozhatunk arra a szakavatott recenzióra is, amellyel Alexander von Schönburg elemzi Michel Houellebecq legújabb művét (*Sérotonine*, 2019).

Mindez azt mutatja, hogy a **CATO a jelenkori konzervatív szemléletmód fontos orgánumává vált, tiszteletet érdemlő igényességgel fogja egybe a jelenkori világban egyre erősödő konzervatív felfogás megnyilvánulásait**, s ily módon értékes alternatívája az egyre inkább kultúra- és értékromboló, ám még domináns helyzetben levő balliberális látásmódnak.